

Олег Устинов

**ІСТОРИКО-
КРАЄЗНАВЧИЙ
ПРОЕКТ**

НИВА ТРУДОВА

1926 — 2016

Олег Устінов
Історико-краєзнавчий проект
Нива Трудова. 1926—2016

http://www.litres.ru/pages/biblio_book/?art=18534171
ISBN 9785447478469

Аннотація

В цьому році виконується 90 років з моменту формування села Нива Трудова Апостоловського району Дніпропетровської області. В цьому проекті розповідається про роки становлення і періодах розвитку. Велике уваження приділено простим жителям села.

Содержание

Молитва	7
Село Нива Трудова	8
Зародження села	12
Весна 1926 року	16
Кривоконь Максименко М. Т	20
1941... 1945	22
Нива Трудова після війни	27
Кінець ознакомительного фрагмента.	29

Історико-краєзнавчий проект Нива Трудова 1926—2016 Олег Устінов

© Олег Устінов, 2016

ISBN 978-5-4474-7846-9

Создано в интеллектуальной издательской системе Ridero

До читача

Дорогі, земляки!

Ми живемо у стрімку епохи великих звершень і великих

труднощів. Життя летить так швидко, що іноді немає вільної хвилинки, аби задуматися над одвічними питаннями нашого буття: хто ми, що ми, куди йдемо? Нам рідко вдається поспілкуватися з батьками, тільки на свята згадуємо наших бабусь і дідусів, відкладаючи все це на потім. І лише втративши близьких, ми відчуваємо всю глибину втрати. Адже так просто було розпитати діда чи бабусю про їхнє життя, про долю їхніх батьків, послухати розповіді про давно минулі часи, разом переглянути пожовклі сторінки сімейного фотоальбому. Але часто за повсякденними клопотами у нас не вистачає на це часу. Тому й втрачається зв'язок поколінь, та сокровенна нитка історичної пам'яті, що пов'язує нас із нашими пращурами. На жаль, ми не можемо подолати відстань у часі, що вимірюється століттями, й часто-густо історичні факти губляться у глибині віків. Тому ми повинні любити і цінувати те, що нам залишилося у спадок від наших предків, продовжити їхню справу, залишити щось по собі на цій землі. Лише людина, яка поважає своє минуле, любить свій рідний край, цікавиться його історією та сучасністю, може побудувати достойне майбутнє. Наша історична пам'ять – це не лише наші близькі й далекі родичі, це також наша мала Батьківщина, усі ті люди, що творили славу Нивотрудівської комуні. Берегти нашу історичну спадщину – священний обов'язок кожного з нас.

В 2016 році виповнюється 90 років з моменту утворен-

ня нашого села. Ця книга про славу Ниви Трудової, про наш край, його неповторну красу, спілкувався з його щирими і привітними жителями. За роки у мене накопичилося багато цікавої інформації, якою я хочу поділитися з земляками. Тому і вирішив написати книгу. Основна ідея цього твору – привити землякам, особливо молодому поколінню, любов до рідного краю, повагу до його історичної та культурної спадщини, викликати почуття патріотизму і гордості за свою Батьківщину. Тому з усієї інформації до цієї книги увійшли лише найголовніші події та факти з історії Ниви Трудової. Це ті основні віхи, які повинен знати кожен з нас, про які цікаво буде послухати гостям нашого чудового села. В результаті – перед Вами розповідь про наш з Вами великий спільний дім, ім'я якому – Нива Трудова. Книга про нашу славну минувшину та динамічну сучасність, книга про відомих людей нивотрудівської землі.

О.А.Устінюв

Молитва

Молитва за українську землю

Господи Боже, Владико Небесний, що небом і землею управляєш, зішли свою ласку і на українську землю і глянь на неї ласкаво.

Ти знаєш, Господи, скільки праведної крові борців наших і скільки гіркого поту хлібороба нашого упало на ту рідну землю.

Не дай же, Господи, нашої землі в наругу побідника ні напасника.

Нехай животворна роса щедрот і благодатій Твоїх упаде на українські ниви й лани, на поля й левади, на ліси і на діброви, на гори і долини, на степи і на моря українські.

Нехай красується українська земля вільна і незалежна, і нехай не топче її стопа ворожа, але нехай буде наша рідна прадідна земля окрасою вінця і слави Твоєї.

Аміль

Село Нива Трудова

На полях пшениця – колос золотий,
Перший хліб – це перша радість наша.
Знає вже старий і молодий —
Буде хліб, до хліба буде й каша.

І село в нас Нива Трудова,
Бо живуть тут працюваті люди.
Тож прийміть від нас цей коровай,
Хай достаток в кожному домі буде!

Марія Павленко (1939—2006)

Село Нива Трудова Нивотрудівської сільської ради Апостолівського району Дніпропетровської області, розташована

не на північ від районного центру міста Апостолове. Місцевість рівна. На захід за 0.5 км. проходить канал Дніпро-Кривий Ріг. Поряд з каналом проходить автотраса Запоріжжя-Кривий Ріг. Районний центр – м. Апостолове від населеного пункту на південь за 10 км., на північ за 35 км. розташоване місто Кривий Ріг. Сільська рада межує із Вільненською, Володимирівською, Михайлівською, Апостолівською, Олександрівською (Широківський район) радами.

Територія – 6615.3 га, в тому числі земель приватної власності – 290.51га. Населення – 4500 чоловік, громадян пенсійного віку – 1300 чол.

Територіальна громада Нивотрудівської сільської округи складається з громадян України, які постійно проживають у межах сіл Нива Трудова, Червона Зірка, Солдатське та села Садове, що об'єднались в єдину територіальну громаду Нивотрудівської ради, відповідно до рішення сходу громадян від 20 листопада 1998 року. Відстань до найближчої місцевої ради 5 км (Вільненська).

Депутатський корпус ради – 20 народних обранців, яким громада довірила представляти їх інтереси. Виконавчий комітет складають 11 представників громади від підприємств та громадських організацій села.

Ковбой

На території ради працює аграрне підприємство Рантьє, комбікормовий завод, Житлово-комунальне підприємство Нивотрудівське, фермерські господарства, відділення зв'язку, філія газового господарства, центр обслуговування абонентів NivaTelecom. В селі розташована лікувальна амбулаторія медицини сімейного типу, ФАП, аптеки, Нивотрудівська загальноосвітня та музична школи, Дитячий комбінат «Сонечко», Спортивний комплекс «Нива», заклади торгівлі, побутового обслуговування. Центром відпочинку є Будинок культури «Юність», сільська бібліотека, стадіон. На меморіальному комплексі діє Краєзнавчий музей. В селі розташований Православний Храм та Церков Свідків Єгови.

Зародження села

Населений пункт Нива Трудова виник у 1926 році (за переказами старих жителів, які поселились в ньому із самого початку).

Скрутними для Росії були часи початку ХХ століття. По країні гуляв голодомор. Дуже важко було жити і в Україні. Тому в 1910 році багато українців в пошуках кращого життя виїхало в Північну Америку і в Канаду.

Важко було залишати свої оселі. Серед емігрантів були і жителі нашого району. Хоча народ боявся голосно говорити про еміграцію до Канади, щоб за те не покарали, можливість набути даром 160 акрів (40 га) землі, а ще й 10 доларів на початок, – беручи до уваги, що клімат Канади небагато різни-

вся від клімату в Україні, – промовляли на користь еміграції. Внаслідок того кількість емігрантів до Канади зростала з року в рік. Там в далекій Канаді їх зустріли великі міста, де багато людей, багато машин, все не так, як в холодній і голодній українській оселі. Капіталістичний світ був ситим і багатим. Закружляли голови у емігрантів від хмарочосів. Вони на чужині... Детройт, Бостон, Отава, Вінніпег, Торонто., Монреаль.

Міста були чужими і байдужими. Українські поселенці у степових провінціях – це в основному хлібороби. Завдяки цим поселенцям у степових провінціях з'явилася низка українських топографічних назв таких самих, як і в Україні: Київ, Львів, Україна, Шевченко, Запоріжжя... Слід підкреслити, що канадський уряд не тільки був радий українським емігрантам, він навіть давав субсидії. Важкою працею, витривалістю і вірою в краще майбутнє для своїх дітей поборювали неприхильне ставлення до себе місцевого населення. Коли ж вони довідалися, що уряд не побудує шкіл для їхніх дітей, вони створили свої власні школи у багатьох місцевостях. За оцінками канадських істориків, до 40% земель канадського заходу освоєні саме українцями. Але це не Україна.

Безробіття. Важкі умови праці. Вони були чужими і цій країні. Земляки почали міркувати, як повернутися на свої землі, в рідну Україну. В Україні теж не кращі були часи. Імперіалістична війна, криза, але всі вірили і надіялися на кра-

ще. Українці вирішили мати свою ниву, на якій самі будуть трудитись.

В квітні місяці 1923 року українці за свої кошти придбали деякий сільськогосподарський інвентар і приїхали на Україну комуною. Вони поселились в Апостолівському районі, в селі Володимирівка в будинок багатого економа Шефера. В 1924 році коммуна «Нива Трудова» об'єдналась з іншою комуною, яка теж приїхала з Америки і поселилась в селі Козацьке Бериславського району Херсонської області, де жив раніше князь Трубецький. Проіснували два роки, згодом ці дві комуні не поладили і вирішили розділитися. В емігрантів була техніка: автомобіль «Форд», два трактора «Кейз», чотири снопов'язалки, сівалка, а також три пари коней, дві корови та ін.

Серед них була сім'я Максименків (дочка його Івка Олена Тимофіївна, померла в 2002 році), а Кривоконь (Максименко) Марія Тимофіївна нині живе в селі Нива Трудова, має 96 років від роду. Багато пам'ятає та розповідає.

Весна 1926 року

Весною 1926 року комуна «Нива Трудова» знову приїхала до м. Апостолове, їй надали вільний степ, де був випас і комуна почала нове життя. Комунарів було всього 20 сімей, вони викопали землянки і почали жити тут, на голому степу, на пустому місці будували нове життя, нову комуну. Держава допомагала комунарам – давало кредити на техніку, насіння. Перші організатори комуни: Іван Сич, Кіндрат Романський, Іван Гаврилюк, Тимофій Максименко, Данило Глюзюк та ін. Першим головою комуни був Іван Сич, а першим секретарем партійного осередку – Стульський Іван Іванович.

Стульський І.І.

Працювали добросовісно, з ранку до вечора, безкоштовно, харчувалися теж безкоштовно. На території сучасного току було тоді викопано багато ямок, закопано стовбці і зроб-

лено довгий дерев'яний стіл, за яким і поміщалися усі члени комуни за сніданком, обідом та вечерею. Ледарів в комуні не було, всі працювали добре. До комуни записували молодь до 30 років (в основному комсомольців). У роки голоду 1932—1933рр. на Україні вимерло багато людей, а в комуні зберегли людей, хоч було дуже важко. Годували людей добре (згадують старожили): давали молоко кип'ячене з хлібом, каші, сухі овочі. Після землянок в першу чергу було збудовано клуню, їдальню, баню, школу (1928 р.), а потім магазин, пошту, сільську раду. Про це згадувала Івка Олена Тимофіївна та зараз розповідає Марія Тимофіївна.

На фото члени Комуни Нива Трудова.

Комуна Нива Трудова – найзразковіша в районі – з початком суцільної колективізації легко перебудувалася на нові рейки: у 1935-му на її основі виник колгосп імені Димитрова, село ж зберегло свою назву. Першим головою колгоспу був Кривоконь Кіндрат Семенович, після нього – Дармостук Леонід Іванович (в роки війни), після війни – Дашко Павло Федорович.

Кривоконь Максименко М. Т

Максименко Марія Тимофіївна народилась в місті Монреаль Північної Америки (Канада) 1914 року в сім'ї українських емігрантів. Про них тоді казали, що виїхали на заробітки. Біографія Марії Тимофіївни – це історія Ниви Трудової.

В свої 96 років в бесіді зі мною розповіла про ті далекі часи. Показала багато документів, фотографій (окулярами не користується). Добре пам'ятає, що повернулися з Канади 2 квітня 1923 року. Сім'я велика – семеро дітей. В комуні вона навчалась в початковій школі. В 1931 році закін-

чила семирічну школу села Покровське (нині Апостолове). В 1932 поступаю до Херсонського машинобудівного технікуму, який закінчує в 1936 році. Вертається до Апостолівського МТС, народжує першу дитину, працює бухгалтером МТС.

В 1941 році на початку війни сім'я евакуюється до Луганської, а потім до Харківської області. Чоловік Марії Тимофіївни Кривоконь Михайло Іванович з першого дня війни на фронті, війну закінчив в Берліні. Повернувся в 1946 році і пішов працювати бригадиром тракторно-рільничої бригади колгоспу імені Димитрова. Марія Тимофіївна за рекомендацією РАЙВНО направлена вчителькою 1—4 класів Димитрівської семирічної школи. Пізніше завідувала дошкільним закладом Ниви Трудової.

З 1966 року працює нормувальником, а пізніше бухгалтером колгоспу. Пропрацювала так до самої пенсії. Зараз на заслуженому відпочинку. Займається домашнім господарством. Дуже багато читає.

1941... 1945

У 1941 році фронт наближався до нашого села. Німці ввійшли в село 10 серпня 1941 року. До цього часу із села було вивезено машини, трактори, колгоспні корови, свині, вівці; також вивезено запаси зерна, продуктів, кормів, евакуйовано сім'ї членів партії. Серед них сім'я Кривоконь Марії Тимофіївни, яка працювала спочатку діловодом Нивотрудівської семирічної школи, а потім вчителькою початкових класів. Люди поспішали зібрати урожай, щоб він не дістався ворогам.

У селі залишилися старі і діти, жінки замінили чоловіків на робочих місцях, допомагали їм діти. Дуже важкі для села роки. Пішли на фронт 43 жителі: 27 – загинули на різних фронтах, 16 – повернулися з високими нагородами.

Коли німці вступили в село, то були розквартировані по хатах. Щодня людей, що могли тримати лопату в руках, чекала вантажівка, яка відвозила їх на укріплення, що готувались на лінії фронту Широке – Інгулець. Боїв у селі не було, за виключенням 4—5 лютого 1944 р., коли відбувалось звільнення села. Німці встановили новий порядок у селі, окупанти все робили для того, щоб зламати опір населення, вели облік населення: грабували його, відбирали речі і продукти, обкладали непосильними податками, насильно заставляли працювати на загарбників, забирали мо-

лодих на роботи у Німеччину. Так тривало більше двох років.

Наше село Нива Трудова звільняла 5 лютого 1944 р. 34-а гвардійська стрілкова дивізія під керівництвом генерал-майора Власика Матвія Андрійовича. В цьому бою за наше село загинуло 5 чоловік: капітан Малов Явтух Іванович, рядові Міхальцев Марк Якович, Шевченко Яків Якович, Скубицький Петро Терентійович, Фоменко Пантелій Іванович. Перший пам'ятник стояв біля старенької семирічної школи під старою грушею. На тумбі з маленькою зірочкою було написано: «Тут поховані воїни, що полягли за визволення села Нива Трудова». Учні доглядали братську могилу, клали квіти. В 1967 році на честь 50-річчя Великого Жовтня в селі було збудовано новий будинок культури з кінозалом, пам'ятник невідомому солдату, закладено великий парк. Сюди ж було перенесено останки загиблих воїнів. Це було мальовниче місце на центральній алеї парку. Щороку тут проходили урочисті мітинги на честь пам'яті загиблих воїнів. Пам'ятник мав формуobelіска Вічної Слави, вгорі якого була постать солдата-захисника. Школярі вивчали історію села, рідного краю. Часто в школі виступали ветерани війни. З'явилося ще одне добре діло – почали збирати матеріали, експонати для майбутнього музею історії, побуту, культури села. І ось в 1984 році, на честь 40 – річчя Великої Перемоги було відкрито музей, а поруч з ним було побудовано Меморіальний комплекс пам'яті. Велику допомогу надали харківські та

дніпропетровські архітектори та будівельники. В селі було велике свято. Під почесною вартою військових було перенесено останки воїнів – визволителів.

На старих фотографіях ви бачите обличчя воїнів, які приймали участь у визволенні села Нива Трудова Апостолівського району Дніпропетровської області від німецько-фашистських загарбників. Це вони принесли мешканцям нашого села свободу від окупації.

Перший пам'ятник воїнам, які визволяли село Нива Трудова від окупації. Він був розташований в парку, в центрі населеного пункту. З роками, прах загиблих воїнів було урочи-сто пернесено до нового меморіального комплексу. На урочи-стих заходах був присутній Герой Радянського Союзу Агафонов Яков Михайлович, віська якого звільняли наше село.

Нива Трудова після війни

На фото передовики виробництва: Свинаренко О. О., Семеніза М. А., Стеценко Василь, Яновський І. О.

Державу було зруйновано війною. Не було машин, тракторів, коней, корів, овець, свиней. Почали займатися вирощуванням овочів, заклали виноградники, сади. При відступі німці зірвали свої склади, дві конюшні, клуб, магазин, жилий будинок на вісім сімей. За післявоєнний період в селі Нива Трудова було збудовано: 2 свинарника, 2 чотирьохрядних корівника (на 300 голів), один двохрядний корівник, телятник, комору, зерносховище, гараж для автомашин, молочний пункт, 2 кормокухні, магазин, приміщення сільської бібліотеки, медпункт, дитячі ясла, пологовий будинок, де завідувала Лобуренко Софія Устимівна, будинок культу-

ри, тракторну майстерню, побудовано мостову дорогу в селі, 71 житловий будинок. Капіталовкладення по господарству в порівнянні з 1953 роком зросло в 5,5 рази. Полегшено працю тваринників. У колгоспі імені Димитрова застосовано автоматичне доїння корів, механізовано вичистку гною, роздління кормів і кормороздачу. Праця свинарок була полегшена підвісною дорогою для роздачі кормів, встановлено кормозапарник, кормозмішувач.

Сільська Рада, партійна організація і правління колгоспу постійно піклуються про благоустрій села. Село має дві основні зони – господарську і житлову. В центрі села – приміщення сільради й контори колгоспу, школа, клуб, магазини, парк, Меморіальний комплекс.

Конец ознакомительного фрагмента.

Текст предоставлен ООО «ЛитРес».

Прочитайте эту книгу целиком, [купив полную легальную версию](#) на ЛитРес.

Безопасно оплатить книгу можно банковской картой Visa, MasterCard, Maestro, со счета мобильного телефона, с платежного терминала, в салоне МТС или Связной, через PayPal, WebMoney, Яндекс.Деньги, QIWI Кошелек, бонусными картами или другим удобным Вам способом.